

N:o 1.

Af Herr Sjöberg, med förslag till arbetsordning för Riksdagens Andra Kammare.

Under åberopande af § 78 uti nu gällande Riksdags-ordning, hvilket lagrum stadgar, att de reglementariska föreskrifter, som för riksdagsgöromålen och ordningen hos Kamrarne och Utskotten anses till iakttagande, jemte Grundlagarne, nödiga, eger Riksdagen, eller i ämne, som angår Kammare enskildt, denna Kammare att fastställa, får jag härmed vördsamt framlägga förslag till arbetsordning för Riksdagens Andra Kammare. Detta förslag är, såsom af dess innehåll i vissa delar äfven synes, utarbetadt i sammanhang med ett annat, som, jemlikt nyss åberopade grundlagsstadgande, och med hänseende till den uti § 59 Riksdags-ordningen bestämda samtida föredragningen af vissa ärenden, innefattar gemensamma ordningsstadgar för Riksdagen i sin helhet, äfvensom för arbetet i ständigt Utskott eller i dess ställe af Riksdagen tillsatt särskildt Utskott, jemte, bland annat, de valförrättningar, hvilka omförmälas uti §§ 68, 69, 70 och 71 af Riksdags-ordningen. Med båda dessa förslag har i främsta rummet åsyftats, ej mindre att sammanföra vissa stadganden, som funnits intagna i den sednast gällande Riksdags-ordningen, än ock att i lagbestämdt skick återgifva sådant, som under riksdagarne efter införandet af 1809 års statsskick, genom sedvana och bruk, och således utan uttryckligen affattade föreskrifter, utbildat sig till ordnande af arbetsättet hos de forna Riks-Stånden, för så vidt dessa stadganden och vedertagna bruk vore förenliga med de nya formerna för Riksdagens sammansättning och verksamhet. Sedan denna vid de båda förslagens uppgörande följda grundsats sålunda blifvit angifven, torde icke erfordras någon redogörelse af motiverne för de särskilda delarne af det förslag, hvarom nu är fråga, synnerligast då det nya, som förslaget i öfrigt innehåller och af hvilket det väsentligaste rörer protokollsföringen i Kammaran, är af den enkla beskaffenhet, att någon utveckling af grunderna för detsamma icke heller kan anses nödig.

Efter denna korta inledning öfvergår jag till det ämne, som, enligt hvad redan är antydt, utgör föremål för min vördsamma framställning, genom afgifvande af följande:

Förslag till Arbetsordning för Riksdagens Andra Kammare.

§ 1.

Sedan vid riksdags början de till riksdagsmän i Kammaren valde, jemlikt Riksdags-ordningen § 32, uppvisat sina fullmagter till granskning, sammanträde Kammarrens ledamöter i samlingssalen å den söcknedag klockan tio förmiddagen, som infaller näst efter den dag, då berörda fullmagtsgranskning blifvit fulländad och berättelse derom Kammaren meddelats. Har sådan granskning ej erfordrats eller har den blifvit fullbordad den dag Riksdagen börjar, samlas ledamöterne nästa söcknedag derefter klockan tio förmiddagen.

En hvar af Kammarrens ledamöter skall tillställas ett exemplar af Rikets Grundlagar jemte ett inträdestecken.

§ 2.

Vid Kammarrens första sammanträde utser den ledamot, som, enligt Riksdags-ordningen § 33, skall, innan talmän äro förordnade eller valde, föra ordet i Kammaren, en eller tvänne af Kammarrens ledamöter att tills vidare ombesörja protokollsföringen; hvarefter upprop af Kammarrens samtliga ledamöter anställles, dervid jemväl antecknas, om någon ledamot är frånvarande.

§ 3.

Uti samlingssalen intaga ledamöterne plats sålunda, att, efter Stockholms stads riksdagsmän, komma de uti länen, af valkretsar på landet och af städerna utsedda riksdagsmän i följande ordning, nemligen från Stockholms län, Upsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Calmar län, Gotlands län, Blekinge län, Christianstads län, Malmöhus län, Hallands län, Göteborgs och Bohus län, Elfsborgs län, Skaraborgs län, Wermlands län, Örebro län, Westmanlands län, Kopparbergs län, Gefleborgs län, Wester-Norrlands län, Jemtlands län, Westerbottens län och Norrbottens län; skolande härvid iakttagas, att valkrets, som består af städer, tillhörande särskilda län, räknas till det län, der den stad, som eger största folkmängden, är belägen.

Kammarrens vice talman innehar plats till höger om talmansbordet, der-

ifrån jemväl ordningen emellan sittplatserna räknas. För Konungens rådgifvare äro särskilda platser utsedda.

Öfver Kammarens samtliga ledamöter skall efter den ordning, hvori de innehafva plats i samlingsalen, förteckning upprättas.

§ 4.

Sedan det i § 2 stadgade upprop försiggått och Kammarens ledamöter, i den ordning § 3 bestämmer, intagit sina platser, utser ordföranden en deputation af tolf ledamöter, för att, i enlighet med Riksdags-ordningen § 33, hos Konungen begära talman och vice talman.

I de fall, då, jemlikt nu åberopade grundlagsrum, Kammaren eger att välja talman och vice talman, skall detta val förrättas å den söcknedag, som infaller näst efter den, då Kammaren första gången sammanträdt.

§ 5.

Sedan talmännen äro förordnade eller valde och inträdt i utöfningen af sina befattningar, bestämme Kammaren, på förslag af talmannen, tid för val af Kammarens sekreterare, äfvensom af åtta ledamöter, hvilka, enligt Riksdags-ordningen § 35, skola, jemte talmannen och efter samråd med sekreteraren, tillsätta Kammarens öfriga tjänstemän och vaktbetjening.

§ 6.

Efter det Kammaren, enligt § 3 uti den för Riksdagen gällande ordningsstadga, beslutat, om Kammarens ledamöter uti talmansnämnden skola utses antingen för hela Riksdagen eller viss del deraf, och i sednare händelsen bestämt den tid, uppdraget bör omfatta, utsätte Kammaren jemväl dag och timma för val af dessa ledamöter jemte deras suppleanter.

§ 7.

Kammaren utsätte, på förslag af talmannen, tid för verkställande af de uti Riksdags ordningen § 37 föreskrifna val af ledamöter i Riksdagens ständiga Utskott.

Dessa val verkställas, på sätt åberopade grundlagsrum förmår, antingen omedelbart af Kammarens samtliga ledamöter eller medelbart genom elektorer.

Förordnar Kammaren, att valet skall genom elektorer förrättas, vare dessas antal en femtedel af närvarande ledamöter, då beslutet fattas. Uppgår denna femtedel ej till helt tal, tages närmaste hela tal deröfver.

Den, som vid elektorsvalet undfått de flesta rösterna, vare elektorernes ordförande. Hafva tvänne eller flere erhållit största antalet röster, skiljes mellan dem genom lottnings.

§ 8.

Val af Utskotts-ledamöter förrättas för hvardera af de ständiga Utskotten i den ordning, hvori de uppräknas uti Riksdags-ordningen § 37; och skola i enahanda ordning särskildt utses suppleanter till hälften af ledamöternes antal i hvar Utskott, för att efter behof i de sednares ställe i Utskott inträda efter som de vid valet undfått röster.

§ 9.

Ej må valförrättning upphöra eller de väljande åtskiljas förr än förrättningen blifvit fulländad och protokoll öfver densamma uppsatts och justerats.

§ 10.

Vid de i § 8 omförmälda val af Utskotts-ledamöter och deras suppleanter införes i valprotokollet de valdes namn efter röstetalet.

§ 11.

Förrättas de i § 8 omförmälda val genom elektorer skola dessa sammankallas af ordföranden, som, efter det upprop blifvit anställt, anmodar tvänne elektorer att biträda vid rösternas sammanräknande och deröfver föra anteckning.

Valprotokollet skall, omedelbart efter dess justering, förseglas och förses med utanskrift, angifvande det eller de val, förrättningen afsett; hvarefter samma protokoll, vid Kammarens nästföljande sammanträde, öppnas af talmannen och uppläses.

§ 12.

Skall, enligt Riksdags-ordningen § 37 mom. 1, särskildt Utskott tillsättas eller förstärkning i antalet af ledamöter i ständigt Utskott ega rum, förfares vid val af ledamöter uti det särskilda Utskottet eller till förstärkning af det ständiga Utskottet på sätt uti § 8 stadgas.

Om det antal ledamöter, som Kammaren har att uti särskildt Utskott tillsätta, ej uppgår till jemnt tal, skola suppleanter för ledamöter i sådant Utskott väljas till det antal, som motsvarar talet närmast öfver hälften af ledamöternes antal.

§ 13.

I enlighet med stadgandet i § 8, välje Kammaren likaledes två ledamöter, jemte två suppleanter, att, på sätt uti Riksdags-ordningen § 80 föreskrives, tillika med två ledamöter af Första Kammaren hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

§ 14.

Då, jemlikt Riksdags-ordningen § 37 mom. 3, tillfälligt Utskott bör tillsättas, skall, sedan antalet ledamöter i sådant Utskott blifvit bestämdt, val dertill af Kammaren förrättas antingen i sammanhang med beslutet om sådant Utskotts tillsättande eller vid Kammarens näst derefter infallande sammanträde.

§ 15.

Vill den, som blifvit utsedd till ledamot af ständigt eller tillfälligt eller af Riksdagen tillsatt särskildt Utskott, uppdraget sig afsäga, må han derifrån befrias, om Kammaren pröfvar skäl dertill förekomma.

§ 16.

Om de inom Kammaren förrättade val af ledamöter och suppleanter uti ständigt eller särskildt af Riksdagen tillsatt Utskott skall underrättelse ofördröjligen meddelas Första Kammaren och vederbörande Utskott.

Om utgången af den uti § 13 omförmälda valförrättning skall Första Kammaren underrättas.

§ 17.

Vid val af ledamöter i den uti Riksdags-ordningen § 69 föreskrifna nämnd, äfvensom vid val af valmän, jemlikt §§ 68, 70 och 71 samma Grundlag, hvilka samtliga val, i enlighet med åberopade grundlagsrum af Kammaren omedelbart förrättas, böra jemväl utses sex suppleanter, att efter behof i ledamöternes eller valmännens ställe inträda; skolande vid dessa val iakttagas hvad här ofvan uti §§ 8 och 10 blifvit stadgadt.

§ 18.

Har Konungen, jemlikt § 50 uti Riksdags-ordningen, af Riksdagen äskat särskilda deputerade att med honom öfverlägga om vissa ärenden, skall, efter förrättande af det val Kammaren har att, i enlighet med samma grundlagsrum, för berörda ändamål anställa, anmälan hos Konungen ega rum och underrättelse Första Kammaren tillställas.

§ 19.

Kallelse till sammanträde utfärdas genom anslag så väl i nedre förstugorna af Riksdagens hus, som äfven i Kammarernas läsrum. Sådan kallelse skall vara utfärdad och anslagen sist klockan sex på aftonen före den för sammanträdet bestämda dag. Skall sammanträde, som börjats före middagen, efter densamma fortsättas, bör anslag derom på enahanda sätt vara utfärdadt sist klockan ett på dagen.

§ 20.

Kallelse till valförrättning, utom i fråga om val af tillfälligt Utskott, skall på det i näst föregående § föreskrifna sätt, utfärdas genom anslag klockan sex på aftonen före den för valet bestämda dag och tillika innehålla underrättelse om ändamålet med förrättningen.

§ 21.

Kallelse till sammanträde af Kammarerna eller af dess elektorerna skall på tillsägelse af talmannen genom sekreterarens försorg och på hans ansvar verkställas.

§ 22.

Tillfälligt Utskott sammanträder efter öfverenskommelse mellan Utskottets ledamöter, dock ej å tid, då Kammarerna har sammanträde.

§ 23.

Vill ledamoten inför Kammarerna sig yttra, skall han begära ordet af talmannen. I den ordning, hvori ledamöterna sig till ordet anmält, skola de af talmannen uppropas. Hafva tvänne eller flere på en gång sig anmält, bestämme talmannen den ordning, hvori ordet skall dem lemnas.

§ 24.

Ledamoten, som erhållit ordet, skall yttra sig stående och från sin plats, eller annan för talare särskildt bestämd plats.

§ 25.

Motion aflemnas i två exemplar, af hvilka det ena biläggas Kammarernas protokoll och det andra öfversändes till vederbörande Utskott.

§ 26.

Vill ledamot i något ämne skriftligen sig yttra, bör yttrandet till protokollet aflemnas.

§ 27.

Hos Kammaren föres protokoll, upptagande ärendena efter den ordning, hvare de förekomma. Protokollet skall innehålla ämnet för öfverläggningen, de yttranden, som derunder afgifvits, talmannens propositioner, utgången af omröstning, då sådan eger rum, och det slut, hvartill Kammaren i hvart mål kommer. För uppsättande af protokollet, utom i hvad det innefattar de under öfverläggningen afgifna yttranden, vare sekreteraren ansvarig.

Ledamots yttrande antecknas af särskildt för detta ändamål förordnade tjänstemän, hvilka, tvänne i sender och omgångsvis, hvarje gång under viss kort tid föra sådan anteckning samt omedelbart efter förloppet af nämnda tid i Kammarens kansli gemensamt uppsätta och, så vidt ske kan, ordagrant återgifva hvad, på sätt nyss berördt är, blifvit af dem antecknad.

§ 28.

Den del af Kammarens vid hvart sammanträde hållna protokoll, för hvars uppsättande, enligt hvad i näst föregående § sägs, sekreteraren är ansvarig, skall sednast tredje dagen derefter, om Kammaren då sammanträder, eller i motsatt fall vid Kammarens närmast derefter följande sammanträde uppläsa och justeras samt med anteckning derom förses af talmannen.

Yttrande, som af ledamot muntligen afgifvits under öfverläggning i ett ärende, skall dagen derefter klockan tio förmiddagen finnas till genomläsning tillgängligt i Kammarens kansli och för sådant ändamål der förblifva under samma dag och nästföljande två dagar, hvarefter yttrandet som justerat anses.

§ 29.

Utom de åligganden, som, enligt §§ 27 och 28, tillhöra sekreteraren, skall han ansvara för vården af inkomna handlingar och till expedition befordra Kammarens beslut samt hafva tillsyn öfver kansli-göromålens ordentliga och skyndsamma gång.

Skulle sekreteraren af sjukdom eller annat laga förfall hindras att sin befattning utöfva, utser talmannen bland Kammarens öfrige tjänstemän en vice sekreterare för att under tiden sekreterare-göromålen bestrida.

§ 30.

De särskilda föreskrifter, som kunna finnas nödiga för ordningen och ar-

betet i Kammarens kansli, skola, efter samråd med sekreteraren, meddelas af talmannen och de ledamöter, hvilka, enligt hvad i § 5 sägs, haft sig uppdraget att tillsätta Kammarens öfrige kanslitjenstemän.

§ 31.

Öfver alla i Kammaren väckta motioner eller dit inkomna framställningar och utlåtanden skall föras dagbok, som alltid bör finnas i kansliet tillgänglig. Talmannen meddele, efter samråd med sekreteraren, nödiga föreskrifter för denna dagboks upprättande och förande.

§ 32.

Till hvart sammanträde uppgöres förteckning öfver alla på Kammarens åtgärd då beroende ärenden. Denna förteckning kallas föredragningslista och skall med tillhörande handlingar ligga på talmansbordet. Af denna lista böra i öfrigt utskrifvas fyra exemplar, hvaraf tvänne anslås på lämpliga ställen i samlingssalen och de återstående tvänne hållas tillgängliga, det ena i kansliet och det andra i Kamrarnes läserum.

Om, under det Kammaren är samlad, nya ärenden dit inkomma, bör förteckning öfver dem genast upprättas och till talmannen aflemnas.

Efter hvart sammanträdes slut skola alla på bordet då hvilande mål upptagas å föredragningslistan för nästa sammanträde efter den ordning, hvari de böra till behandling förekomma och med anteckning vid hvart mål, när det blifvit bordlagdt. Inkomma under tiden mellan Kammarens sammanträden nya ärenden, skola de å föredragningslistan uppföras. Har Kammaren i afseende å något måls föredragning fattat särskildt beslut, skall detsamma i föredragningslistan antecknas.

Vid tillämpningen af hvad i denna § sägs, gälle till efterrättelse de uti §§ 8 och 9 af ordningsstadgan för Riksdagen intagna föreskrifter.

§ 33.

Vid val eller omröstning till beslut, anmode talmannen tvänne ledamöter att taga plats vid talmansbordet, för att biträda vid röstsedlarnas granskning och, jemte sekreteraren, öfver valet eller omröstningen föra särskilda anteckningar. Upprop anställes derefter, enligt den uti § 3 ömförmälda förteckning; och bör hvar ledamot, då hans namn uppropas, framträda till talmansbordet och aflemna sin röstsedel. Sedan uppropet försiggått och frånvarande ledamots namn antecknats, samt röstsedelarne blifvit öppnade och till innehållet antecknade, jemföras de öfver valet eller omröstningen förda anteckningar, hvarefter valets eller omröstningens utgång tillkännagifves.

§ 34.

Kammarens förhandlingar skola vara offentliga; och eger talmannen att meddela nödiga föreskrifter i afseende å ordningen för åhörarnes tillträde till de i samlingssalen anbragta läktare.

Yrkar ledamot, att Kammarens öfverläggning i något ärende må inom lyckta dörrar hållas, och finner Kammaren skäligen dertill lemna bifall, skola läktarne, efter tillsägelse af talmannen, genast utrymmas.

§ 35.

De, som lemnats tillträde till läktarne, skola, under Kammarens öfverläggningar ställa sig till noggrann efterrättelse de föreskrifter för ordningens vidmagthållande, hvilka blifvit af Kammaren utfärdade och å lämpliga ställen anslagna. Den, som deremot bryter, vare genast utvisad.

Uppkommer oordning, eger talmannen att förordna om samliga åhörarnes aflägsnande. Är mot den i ämnet särskildt stiftade lag förbrytelse begången, skall den af talmannen hos Riksdagens Justitie-ombudsman till laglig beifran anmälas.

§ 36.

Önskar ledamot erhålla någon tids ledighet från riksdagsgöromålen, anmäla sig derom hos Kammaren. Sådan ledighet må ej beviljas för längre tid än tre veckor, såvida ej särskilda omständigheter föranleda beviljande af ledighet utöfver nämnda tid. Är den, som ledighet undfår, ledamot af ständigt eller i dess ställe tillsatt särskildt Utskott, skall underrättelse om ledigheten Utskottets ordförande ofördröjligen meddelas.

Öfver de ledamöter af Kammaren, hvilka erhållit ledighet, föres i kansliet särskild förteckning, som upprättas i öfverensstämmelse med ett af talmannen, efter samråd med sekreteraren, därför fastställt formulär.

§ 37.

Uteblifver ledamot, som åtnjuter ledighet, utan laga förfall från riksdagsgöromålen utöfver den för ledigheten bestämda tid, skall han, för hvarje dag han sålunda är frånvarande, böta tio Riksdaler Riksmünt.

§ 38.

Afhåller sig ledamot utan anmäldt hinder från Utskotts sammanträde, böte för hvarje gång fem Riksdaler Riksmünt.

Den, som blifvit utsedd att vara ledamot i sådan nämnd, som omförmäles uti Riksdags-ordningen § 69, eller till valman, enligt §§ 68, 70 och 71 uti samma